

PEDK01: Kandidatuppsats, 15 hp

Seminariedatum: 01/06-2021

Fuskets digitala gråzon

- En intervjustudie med fyra högskolestudenter om utmaningar i distansutbildning

Ihd, Karsten

Nedin, Andreas

Handledare

Carola Aili

Abstract:

Arbetets art: Kandidatuppsats, 15 HP

Sidantal: 46

Titel: Fuskets digitala gråzon - En intervjustudie med fyra högskolestudenter om utmaningar i distansutbildning

Författare: Karsten Ihd & Andreas Nedin

Handledare: Carola Aili

Datum: 25/05-2021

Sammanfattning:

Den här studiens syfte är att bidra till kunskaper om fusk i högre studier och identifiera utmaningar med distansutbildning. Vilka utmaningar kan det finnas för universitet och för studenter och hur hanteras gränsdragningen mellan lärande, tillåtna hjälpmedel och fusk? Fyra intervjuer gjordes med fyra studenter inom två olika fakulteter på Lunds universitet. Intervjuerna fokuserade på frågor om de digitala verktyg som används under distansutbildningen och vilka riktlinjer och regler som fanns att tillgå för studenterna vid digitala examinerande moment. Det ställdes även frågor om studenternas erfarenheter av och attityder till fusk och distansutbildning. Studenterna reflekterar över vilka konsekvenser distansutbildningen kan ha för deras lärande och om de verkligen besitter de kompetenser de förväntas ha vid examen. Resultatet visar att studenterna kunde använda sig av resurser i hemmet såsom kurslitteratur, internet, samarbete och anteckningar för att genomföra examinerande moment. För studenterna var det inte självklart vilka metoder som var tillåtna eller otillåtna på grund av otydliga riktlinjer. Vad som räknades som fusk var beroende av studenternas egen tolkning och definition och kunde legitimera otillåtna hjälpmedel för att utföra de examinerande momenten. Studien analyserade studenternas utsagor utifrån neutralisering om hur fusk kan legitimeras samt intrycksstyrning som förklaring till hur studenten förhåller sig till olika miljöer såsom klassrum, tentasalar och det egna hemmet. Som avslutning analyserades studenternas upplevelser och erfarenheter av distansutbildningens konsekvenser utifrån ideér om högskoleutbildningens funktioner. Förslag till vidare forskning kan vara att undersöka distansutbildningens utmaningar i större skala med fler studenter, fakulteter, universitet och utbildningar med praktiska inslag.

Nyckelord: Gråzon, neutralisering, intrycksstyrning, fusk, Covid-19, högre studier, learning management systems

Förord

För tre år sedan var det ingen som kunde veta att halva studietiden skulle spenderas i vardagsrummet. Till en början var det skönt och avslappnat att få ta del av utbildningen hemifrån. Med facit i hand kan vi säga att det varit en otrolig utmaning. Inte bara för oss studenter men också för lärare, kursansvariga, institutioner, fakulteter, universitet och resten av Sveriges befolkning.

Vi vill tacka alla er som arbetat med omställningen till distans och gjort vår utbildning möjlig i dessa ovanliga tider. Vi vill även tacka studenterna som deltog i vår intervjustudie. Ett stort tack till er som läst igenom uppsatsen!

Till sist vill vi tacka Carola Aili. Tack för att du tagit dig tiden att diskutera, utmana, utveckla och handleda det här projektet med en positiv inställning. Du har gett oss verktygen att lyfta oss själva och fullfölja examensarbetet.

Innehållsförteckning

Förord	3
1.0 Inledning	5
1.1 Syfte och frågeställningar	7
2.0 Teoretiskt ramverk	8
2.1 Tidigare forskning	8
2.1.1 Akademisk oredlighet	8
2.1.2 Frekvens av och attityd till fusk	9
2.1.3 Studentens självständighet	9
2.1.4 Coronapandemins påverkan	9
2.1.5 Samtalet och lärandet	10
2.1.6 Perspektiv på högskoleutbildning	10
2.2 Teoretiska begrepp och utgångspunkter	11
3.0 Metod	13
3.1 Metodansats	13
3.2 Intervjuer som undersökningsmetod	13
3.2.1 Val av informanter	14
3.2.2 Tillvägagångssätt	14
3.3 Bearbetning	15
3.3.1 Fyra identifierade tematiseringar	15
3.4 Etiska aspekter	16
3.5 Metoddiskussion	17
4.0 Resultat och analys	19
4.1 Digitala verktyg	19
4.1.1 Canvas	19
4.1.2 Zoom	21
4.1.3 Bakom skärmen	23
4.1.4 Den muntliga relationen	23
4.2 En gråzon	25
4.2.1 Studentens egna tolkning	27
4.3 När är fusk ursäktat?	29
4.3.1 Moral	29
4.3.2 “De får skylla sig själva”	32
4.4 Konsekvenser för lärande	33
4.4.1 Studentidentitet	33
4.4.2 Tre perspektiv på utbildning	35
5.0 Avslutande diskussion	38
6.0 Referenslista	41
7.0 Bilagor	44
7.1 Intervjuguide	44
7.2 Introduktionsmejl	46

1.0 Inledning

På grund av covid-19-pandemin har det skett stora omställningar inom universitetsutbildningar för att minska smittspridningen av coronaviruset. Generaldirektören för Folkhälsomyndigheten Johan Carlsson rekommenderade att svenska universitet från och med 18 mars 2020 skulle införa distansutbildning (Folkhälsomyndigheten, 2020). Ett år senare har många studenter genomlevt denna drastiska övergång från klassrumsbaserad undervisning till att ha föreläsningar, seminarier och dessutom examinationer på distans.

Studenter har blivit direkt påverkade av denna stora digitala omställning som genomfördes i och med covid-19-pandemin. Denna förändring för så många studenter har skapat ett intresse att undersöka studenters attityd till fusk, och även den generella attityden till användandet av *learning management systems*, det vill säga de digitala verktyg som används i undervisningen. Kvantitativa undersökningar gällande fusk och distansundervisning har tidigare genomförts av till exempel av George Watson och James Sotille (2010), som fokuserade på den kvantitativa frekvensen av fusk på New York University. Watson och Sotille (2010) fokuserade även på studenters attityd till andras fuskande vid mer eller mindre obevakade provtillfällen. Watson och Sotilles kvantitativa undersökning fungerar som ett komplement till den kvalitativa undersökning som denna uppsats bygger på.

Den drastiska övergången till examinationer på distans, både genom tentaskrivningar och seminarium kan och bör problematiseras och undersökas för att ge ökad kunskap som kan bidra till att skapa en gynnsam miljö för lärande. *Learning management systems* som används inom skolväsendet får en större roll när undervisningen inte bedrivs på traditionellt vis, och bland andra Henderson, Selwyn & Aston (2017) har forskat kring detta. De har undersökt hur de instrument och verktyg som används inom distansundervisningen uppskattas av studenterna. Det ställs höga krav på de verktyg som används för att göra undervisningen tillgänglig hemifrån och framförallt när det svenska skolväsendet har upplevt en så genomgripande omställning som gjordes under våren 2020. *Learning management systems* är något som får fokus i denna uppsats, då studenterna som deltog i intervjustudien använt sig av digitala verktyg för att kunna fullfölja sin distansutbildning.

Skolors anpassning till digital utbildning undersöks av bland andra Huber (2021). Huber undersöker hur Österrike, Tyskland och Schweiz har hanterat den omställning som har skett,

med fokus på den digitalisering som har påskyndats och hur viktigt det är med *blended learning*, det vill säga flexibelt lärande där traditionell undervisning kompletteras med användandet av digitala verktyg. Huber ser också skäl att oroa sig för att skillnaden mellan elevers studieresultat kommer att öka - de duktiga studenterna blir duktigare medan de elever som har sämre förutsättningar gör sämre studieresultat på grund av distansundervisningen.

Omställningen från klassrumsbaserad undervisning till distansundervisning föranleder frågor om utbildningens utformning, kvalitet och säkerhet för att motverka fusk. Hur påverkas säkerheten och kvalitén av att studenter deltar i undervisning och examinationstillfällen i sin hemmiljö? Adzima (2020) skriver om akademisk oredlighet som ett internationellt problem för universiteten och belyser hur övergången till distansutbildning våren 2020 bör undersökas utifrån konsekvenser som det digitala forumets metoder kan medföra. Kontrollverktyg av olika slag finns såsom Urkund och Lunds universitets regler och riktlinjer. Urkund är ett verktyg som används för att identifiera plagiat, exempelvis när studenter återanvänder texter som inte de själva författat. Vi upptäckte dock under intervjustudien att distansutbildningens riktlinjer kan befinna sig inom en gråzon. Här är det inte lika tydligt för studenten vad som är fusk eller vad som kan tolkas som kreativt användande av de resurser som finns att tillgå. Denna gråzon kan visa hur viktigt det är med tydliga instruktioner men också adekvat justering gällande hur examinationen skall göras hemifrån. För att säkerställa akademisk redlighet bör examinationer justeras för att kunna utföras i studenternas hemmiljö (Watson & Sotille, 2010). På grund av den drastiska övergången våren 2020 från klassrumsbaserad undervisning till undervisning på distans är det osäkert om all utbildning hann anpassas för att kunna bevara säkerheten och kvalitén.

Examinationer måste anpassas efter förutsättningarna, och görs inte detta skapas utrymme för akademisk oredlighet. Det är intressant att undersöka hur och varför studenter fuskar och om attityden till fusk förändrats i och med övergång till distansstudier, vilka faktorer som kan ses som bakomliggande till akademisk oredlighet (Glanzer, Johnson, Sriram & Moore, 2018) och hur studenter ser på fusk i de gråzoner som skapas vid otydliga instruktioner. Vidare bör sägas att vi som författare till denna uppsats valt att inte lägga fokus på vad som faktiskt är regelrätt fusk, utan att det är studenternas tolkning av begreppet fusk, utifrån deras definition.

Intervjuundersökningen utmynnade i olika tematiseringar som vi kunde finna stöd för i samtliga intervjuer. Det blir dessa tematiseringar som blir grunden till resultatet i studien, och analyseras utifrån de teoretiska begrepp vi använder. De begrepp som används löpande i

uppsatsen är neutralisering och intrycksstyrning. Dels för att se hur studenter försvarar och förklarar sina handlingar, men även för att se hur människor påverkar varandra. Miljön är en viktig aspekt att analysera, då studenter märker en stor skillnad av att studera i sitt hem i jämförelse med i ett klassrum.

1.1 Syfte och frågeställningar

Studien syftar till att bidra till kunskaper om fusk inom högre studier, i synnerhet vad det gäller studenters erfarenheter av fusk och attityder till fusk i distansutbildning. Studien skall även bidra till kunskaper om studenters attityder till distansutbildning. Vi har arbetat utifrån dessa frågeställningar:

- Vilka utmaningar kan identifieras för studenter respektive universitetet när det gäller att hantera gränsen mellan lärande/stöd och fusk?
- Hur hanterar studenter gränsdragningen mellan vad som är fusk och vad som inte är det?
- Vilka utmaningar kan identifieras för studenter som tar del av distansutbildning?

2.0 Teoretiskt ramverk

Detta kapitel utgör den teoretiska grund som skapar en förståelse för hur materialet kommer att bearbetas i analysen. Vidare kommer även teoretiska begrepp som används löpande i uppsatsen att förklaras.

2.1 Tidigare forskning

Tidigare studier om fusk inom traditionell klassrumsmiljö kommer jämföras med mer moderna studier som undersökt fusk inom digital undervisning. De flesta studier vi kommer att använda oss av utgår från kvantitativ forskning.

2.1.1 Akademisk oredlighet

Akademisk oredlighet är ett internationellt problem (Adzima, 2020). Något som måste undersökas utifrån våra frågeställningar är även att förstå varför studenter väljer att fuska. Simkin och McLeod (2010) gjorde en studie gällande studenters attityd och frekvens till fusk. Deras studie visade på en hög frekvens av studenter som använt sig av fusk under sin studietid, men visade också på att studenters främsta anledning till fusk var att "*a desire to get ahead*" (Simkin & McLeod, 2010). Den del av studenter som inte fuskade enligt Simkin och McLeod (2010) gjorde detta till största del av moraliska skäl. Forskning kring vilka faktorer som ligger bakom att studenter fuskar har gjorts av bland andra Glanzer, Johnson, Sriram och Moore (2018), vars studie fokuserade på vilka faktorer till fusk som korrelerar med varandra. Deras studie visade på en intressant samband mellan självkontroll och akademisk oredlighet. För att öka förståelsen för hur studenter fuskar måste vi förstå varför studenter ägnar sig åt akademisk oredlighet, och i denna studie i direkt koppling till en förändring från traditionell undervisning till distansundervisning.

Kerry Adzima (2020) menar att akademisk oredlighet är ett problem på internationell nivå, och visar även på en stadig uppgång av fusk och plagiat de senaste årtiondena. Adzima visar på hur digitaliseringen av undervisning skapar nya utmaningar för att bibehålla den akademiska redligheten, vilket går att koppla till hur omställningen har fungerat för ett svenskt universitet under covid-19. Adzimas artikel problematiserar en stor del av tidigare forskning kring fusk och plagiat, då den inte har varit applicerbar på digital undervisning, och viktiga skillnader gällande fusk inom traditionell undervisning och distansbaserad undervisning.

2.1.2 Frekvens av och attityd till fusk

George Watson och James Sotille (2010) har genom en kvantitativ studie undersökt amerikanska universitet och försökt fylla det kunskapsgap som finns gällande fusk inom distansbaserad undervisning. Verktyg för att underlätta för lärare inom distansundervisning diskuteras också, då risken för att studenter ger varandra svar under digitala examinationer ökar jämfört med i ett traditionellt klassrum. Studenter misstänker även i en högre grad att andra studenter fuskar mer under distansbaserade examinationer än i en traditionell klassrumsmiljö. Vidare bör tilläggas här att denna studie skett på ett amerikanskt universitet, där många prov och examinationer har varit upplagda utifrån flervalsfrågor, och essä-examinationer är inte lika vanliga. Watson och Sotille (2010) konstaterar att det inte är en större risk för fusk under distansbaserad undervisning utan de ser att studenter snarare har en högre tendens att fuska inom traditionell utbildning, men det är intressant att studenter tror att andra studenter är mer benägna till fusk utanför den traditionella klassrumsmiljön.

2.1.3 Studentens självständighet

En fråga som kommer att ställas i denna undersökning är om studenter är medvetna om vad som räknas som fusk. Det ligger ett ansvar på studenten att vara självständig i sitt akademiska arbete, men vad som utgör självständighet kan vara svårt att definiera. Det vidareutvecklas i artikeln "So I sat down with my mother" skriven av Anders Eklöf, Lars-Erik Nilsson och Peter Svensson (2009). Artikeln handlar om studenter på ett gymnasium som deltar i grupparbeten och vilka metoder de använder. I artikeln problematiseras läroplanens fokus mot självständighet, samt vilka hjälpmedel som studenterna nyttjar i sin egen tolkning av självständighet. Artikeln lyfter utmaningar för studenter och har använts som stöd för att utveckla intervjuguidens design. Artikeln har även använts i delar av resultatet för att analysera aspekter av självständighet, samarbete och hur studenter hanterar gränsdragningen mellan vad som är tillåtet och vad som är fusk.

2.1.4 Coronapandemins påverkan

Wahab Ali (2020) skriver i sin artikel om de digitala verktyg som används i och med omställningen till distansutbildning. Han lyfter viktiga aspekter för fungerande verktyg, bland annat att lärarkåren måste vara utbildad inom de *learning management systems* används, men även att studenters tillgång till information och deras motivation är bidragande faktorer för att utbildningen ska bedrivas så bra som möjligt. Han anser också att det är ett bra läge att

använda sig av och utveckla kompetensen inom digitala verktyg för undervisning under pandemin, när omständigheterna gör att traditionell undervisning inte är tillämpligt.

2.1.5 Samtalet och lärandet

Tina Kindeberg (2011) beskriver seminariet som en muntlig arena och förklarar bakgrunden till ordet seminarium. Tanken om seminariet som muntlig arena är en idealisering, och överensstämmer inte alltid med verkligheten. Seminarium kommer från ordet "frö" och Kindeberg ser seminariet som en källa till "tankenäring" för studenter, för att öka deras förståelse för det ämne som ska diskuteras. Även om seminarium ibland ses som examinerande moment, så är syftet med seminariet framförallt att öka förståelse för ämnet genom diskussion och presentation, samt att ge möjlighet för studenterna att diskutera ett visst fenomen eller viss litteratur. Seminariet bör enligt Kindeberg ses som en arena för lärande och en stor del av lärandet ligger i det talade språket. Kindeberg resonerar utifrån traditionella seminarium i en klassrumsmiljö men kan användas för att jämföra de tankar som uppkommer när seminariet förflyttas till den digitala miljön.

2.1.6 Perspektiv på högskoleutbildning

Det finns motstridiga utgångspunkter och åsikter om hur utformningen av högskoleutbildning ska se ut (Sparrhoff & Fejes, 2016). Anställningsbarhet är ett centralt policybegrepp och kan beskrivas som en politisk vision om hur högskoleutbildning ska förbereda studenten för arbetslivet (Sparrhoff & Fejes, 2016). Utifrån perspektiv på högskoleutbildning problematiseras begreppet då studentens utbildning borde innehålla mer än vad som är nyttigt och vad som är attraktivt för arbetsmarknaden (Sparrhoff & Fejes, 2016). I den här studien blir dessa perspektiv på högskoleutbildning viktiga för att identifiera utmaningar i distansutbildning. Kan distansutbildning möjliggöra eller riskera studentens lärande och vad har studentens lärande kommit att bli? Sparrhoff & Fejes (2016) används således som stöd för att analysera huruvida högskoleutbildningens funktioner blivit mer diffusa i omställningen till distans.

2.2 Teoretiska begrepp och utgångspunkter

Neutralisering och intrycksstyrning är två centrala begrepp som kommer genomsyra denna uppsats. Under intervjuerna kunde det dras tydliga liknelser mellan fusk, neutralisering och intrycksstyrning. Sykes och Matzas (1957) tankar om neutraliseringstekniker blev därför av stor vikt för analysen, och Goffmans teorier om intrycksstyrning blev intressanta att applicera utifrån det resultat intervjuerna gav.

Gresham M. Sykes och David Matza (1957) myntade ett begrepp inom kriminologin på 1950-talet som de kallades för "*techniques of neutralization*", vilket är en intressant teoretisk bakgrund för att besvara frågeställningarna. Denna neutralisering som Sykes och Matza (1957) diskuterar innebär att människor kan tillåta sig göra saker som de egentligen vet är fel, men omständigheterna runt omkring neutraliserar denna tanke och skapar ett moraliskt försvar för den omoraliska handlingen. Detta är något som har använts mest inom kriminologin när brottslingar försvarar sina handlingar, men kan också appliceras i en modern kontext gällande fusk inom högre studier. *The denial of injury*, som diskuteras i originaltexten, handlar om brott som inte skadar någon, vilket från studenternas perspektiv kan liknas vid fusk inom högre studier. Denna process av neutralisering kan vara en möjlig förklaring för hur studenter som aldrig tidigare tänkt en tanke på att fuska på en salstenta kan göra det på en digital hemtentamen när omständigheterna tillåter det. Neutralisering har således använts för att försöka förstå och analysera informanternas utsagor gällande fusk och när det kan användas eller legitimeras. Valet att använda originalkällan grundar sig på att uttrycket använts i många olika perspektiv och skolor, men denna begreppsförklaring av neutraliseringstekniker härstammar från originalkällan från 1957.

Neutralisering inom pedagogik används även i modern tid. Lars-Erik Nilsson (2008) har skrivit en avhandling om hur studenter försvarar och motiverar sina handlingar när de har blivit anklagade för fusk. Han resonerar också utifrån den gråzon som kan uppkomma vid otydliga instruktioner och vilken form av samarbete som bör klassas som tillåtet. Vidare diskuterar Nilsson också den otydlighet som studenter upplever kring vad som ska anses vara ett korrekt akademiskt arbete och vad som bör definieras som fusk.

Vidare används begreppet intrycksstyrning som diskuterats av Erving Goffman.

Intrycksstyrning kan delas upp i två delar: utsända och överförda (Persson, 2020). Goffman

beskriver intrycksstyrning som ett sätt för människor att styra eller upprätthålla utsända och överförda intryck för att presentera en bestämd bild av sig själv. Enligt Goffman påverkar människor varandra med dessa bestämda bilder både medvetet och undermedvetet. Kontexten är viktig för att identifiera intrycksstyrning då definitionen av en situation kan leda till vilken bild som människor vill presentera (Persson, 2020). Goffman menar att människor vill presentera en bild av sig själva som samspelar med situationen de befinner sig i (Persson, 2020). Med stöd från Goffmans teorier om intrycksstyrning kommer analysen innehålla tolkningar som belyser hur studenten kan vilja presentera sig själv, och hur den presentationen kan skilja sig beroende på var studenten befinner sig fysiskt. Exempelvis blir Goffmans teorier om intrycksstyrning viktiga för att närma sig möjliga förklaringar om informanternas upplevda skillnader under distansundervisning i jämförelse med hur de upplevde undervisning i klassrum.

Som utgångspunkt har studien haft ett konstruktivistiskt perspektiv på lärande, vilket utgår från att människor lär sig och utvecklas i interaktion med sin omvärld (Brinkjær & Høyer, 2013). I detta fall den omvärld som universitetsstudier utgör och som snabbt förändrades i och med den drastiska övergången till distansstudier.

3.0 Metod

I det här avsnittet presenteras en redogörelse för studiens metodansats och tillvägagångssätt. Följande delar berör även undersökningsmetod, val av informanter, etiska aspekter samt kritik gentemot val och utförande. Avsnittet ämnar att beskriva ansatsen till studiens frågeställningar samt förtydliga den genomgående tankeprocessen.

3.1 Metodansats

Vilken forskningsansats som skulle användas diskuterades i början av arbetet med denna uppsats utifrån den situation som många studenter befinner sig i; distansutbildning på grund av covid-19-pandemin. Hur kan vi närma oss och förstå den kontext som utvecklar och bidrar till ökad kunskap om fusk och distansutbildning i högre studier på en djupare nivå? En kvantitativ ansats kan användas på ett sätt som fångar numeriska värden och kvantifierar datan för att få en uppfattning om en yttre och objektiv verkligen (Denscombe, 2014). Men vad verkligheten kan visa på är att förhållanden och fenomen blir mer komplexa när det finns möjligheter till alternativa förklaringar (Denscombe, 2014). En kvalitativ forskningsansats har valts för att undersöka enskilda studenters perspektiv och erfarenheter kring fusk inom högre studier - särskilt erfarenheter kring fusk i relation till distansundervisning och denna tid som digitala verktyg har varit en central del av universitetets vardag sedan våren 2020. Avsaknaden av studier och undersökningar med kvalitativ ansats på distansundervisning kopplat till covid-19 var också en faktor i motiveringen av ansats. Vad som bör påpekas är att covid-19 pandemin fortfarande är pågående när den här kandidatuppsatsen skrivs. Pandemins konsekvenser kommer säkerligen leda till ökning av både kvantitativa och kvalitativa studier med syfte att undersöka, utvärdera och utveckla kunskaper.

3.2 Intervjuer som undersökningsmetod

För att samla beskrivande information om studenternas erfarenheter och attityder till fusk har intervjuer valts som undersökningsmetod. Intervjuer ger forskaren insikt och djupare förståelse för informanternas erfarenheter och särskilda situationer (Denscombe, 2018). Studiens utgångspunkt har varit att varje student haft individuella erfarenheter och attityder till fusk i distansundervisning. Intervjuerna utgick från en semistrukturerad design för att kunna ställa relevanta följdfrågor till studenten. (Denscombe, 2018). Förbestämda frågor i intervjuguiden var formulerade med ambitionen att undvika ledande frågor och öppna upp för

informaternas egna tankar och svar. Intervjuguiden formades utifrån studiens frågeställningar och avser att undersöka erfarenheter som bidrar till studiens syfte.

3.2.1 Val av informanter

För att kunna delta i intervjustudien behövde informanterna vara studenter på högskolenivå och tagit del av klassrumsbaserad undervisning innan omställningen till distansundervisning våren 2020. Studenterna behövde även ingå i fakulteter där kurser eller program ställts om till 100% distansundervisning, inklusive examinerande moment. För att undersöka om där fanns några tydliga skillnader skulle informanter utgå från minst två olika fakulteter. Inget urval gjordes utifrån kön och ålder, och där fanns inga kriterier gällande benägenhet att fuska eller erfarenhet av fusk. Det blev tydligt att uppsatsens krav på konfidentialitet och etiska aspekter skulle bli en central roll i arbetet. Endast åldersspann, tilldelad bokstav istället för namn, studielängd och fakultet kommer att beskrivas. Ålder var inget kriterium för deltagande men kan vara intressant för läsaren att ta del av. Det blev fyra informanter från två olika fakulteter; A och B från Humanistiska och teologiska fakulteten på Lunds universitet, samt C och D från Samhällsvetenskapliga fakulteten på Lunds universitet. Alla fyra har studerat över tre år på högskolenivå inom olika kurser och är inom åldersspannet 20-30 år. Alla fyra har tagit del av klassrumsbaserad utbildning som övergått till utbildning på distans.

3.2.2 Tillvägagångssätt

För att ta kontakt med potentiella informanter till studien användes mejlkontakt, enskilda forum inom sociala medier och personliga möten. Om studenten visade intresse skickades ett informationsmejl som beskrev studiens syfte, hantering av data, konfidentialitet och kontaktinformation till oss och vår handledare. Alla kanaler rensades kontinuerligt och data kontrollerades efter sista kontakt. Alla informanter ombads att radera all data som rört denna studie.

Sammanlagt har fyra intervjuer genomförts med studenter från olika kurser på Lunds universitet. Båda fakulteter har tagit del av övergången från klassrumsbaserad undervisning till undervisning på distans våren 2020 till följd av covid-19-pandemin. Tre av fyra intervjuer gjordes hemifrån över Zoom som är ett digitalt mötesverktyg där studenterna kan delta i individuella möten med hjälp av kamera och mikrofon. I anslutning till intervjuerna frågade

vi om samtycke kring deltagande, inspelning samt transkribering av materialet. De tre intervjuerna över Zoom spelades in som videofil för transkribering. Den fjärde intervjun gjordes på plats och spelades in som ljudfil för transkribering. Informanterna fick ytterligare en genomgång av informationsmejlet och ombads radera allt som skickats till deras adresser. Intervjuerna startade med uppvärmningsfrågor för att sedan gå över till seminarier, tentor och bredare avslutningsfrågor gällande åsikter kring distansundervisning i stort. Ibland ställdes följdfrågor och vid fall då informanten redan behandlat delar av intervjuguiden uteslöts den tillhörande frågan. Vid intervjuens slut frågades informanterna om de hade några tillägg eller funderingar. Sedan gjordes en upprepning av kontaktinformationen.

Sammanlagt utgör intervjuerna 480 minuter inspelat material och 55 sidor transkribering. All transkribering har redigerats för skydda studenternas identiteter. Data som namn, kontaktnät och kurser har anonymiserats på ett sätt som försöker bevara meningens innehåll utan att avslöja informantens identitet.

3.3 Bearbetning

När alla intervjuerna var genomförda och transkriberade blev nästa steg att söka genom materialet för att finna kärnelement och tematiseringar. Under intervjuernas gång uppfattades flertalet gemensamma teman i informanternas svar, vilket gav idéer om vad som kunde kodas och kategoriseras. Sökandet efter kärnelement görs i rådata såsom intervjuer och fältanteckningar för att leta efter återkommande teman som kan hjälpa forskaren förstå fenomenet hen undersöker (Denscombe, 2004). Genom att försöka förstå fenomenet kan forskaren också försöka besvara sina frågeställningar. Materialet resulterade i fyra teman med tillhörande citat som analyserades och diskuterades utifrån tidigare forskning och teori.

3.3.1 Fyra identifierade tematiseringar

Digitala verktyg - tema om Zoom, Canvas och hur lärare och studenter använder digitala verktyg samt vilka för- och nackdelar studenterna ser: *“Jag använder Canvas om lärarna vet hur de ska använda Canvas”, “Alla sitter med avstängd kamera och ingen lyssnar”, “Skönt att studera var man vill”. “Alltså Zoom är fantastiskt, för hade vi inte haft Zoom så hade vi knappt kunnat visa varandra vad vi pratar om”*

Gråzon - tema om studenternas uppfattning kring regler och instruktioner samt åsikter gällande fusk eller vad som inte är fusk i distansundervisning: *“De har inte sagt någonting om Google”, “0% deltagande men fick godkänt ändå”, “Ber om hjälp från andra utanför utbildningen”. “Tror vi fick använda hjälpmedel”.*

“När är fusk ursäktat?” - tema om svar gällande studenternas handlingar eller åsikter som kan kopplas till varför studenter fuskar eller inte fuskar: *“Om de inte kräver kamera på så får de skylla sig själva”, “Alla andra gör det”, “Zoom och pandemin gör mig så omotiverad, så pluggar inte lika mycket”, “Böja lite på min moral så att säga.”, “Skulle aldrig fuska på en salstenta”*

Konsekvenser för lärande - tema om hur informanterna problematiserar fusk och distansundervisning i relation till utbildning och lärande. *“Jag tror det kommer vara ett kunskapsstapp”, “Varför fuska om man läser för sig egen skull?”. “Vad har jag egentligen lärt mig?”*

3.4 Etiska aspekter

Samhällsforskare bör ha en etisk medvetenhet. Vid insamling av data, i analysprocessen och vid publicering av sina fynd förväntas forskaren följa särskilda principer (Denscombe, 2004). Dessa principer är att respektera deltagarnas rättigheter och värdighet, undvika att deltagare lider någon skada genom medverkan i projektet och att arbeta på ett sätt som är ärligt och respekterar deltagarnas integritet (Denscombe, 2004).

Varje informant fick ett informationsmejl med tydlig och genomgående beskrivning över syfte, ämne, eventuella avhopp, kontaktinformation och hur vi hanterade konfidentialitet. I anslutning till varje intervju avsatte vi tid för att förklara informationsmejlet och förtydliga vad vi ämnade att undersöka samt vilka frågor som skulle kunna ställas. Inför varje intervju förklarade vi för informanterna hur vi skulle anonymisera datan och varför konfidentialiteten är viktig i vår studie som behandlar fusk. Informanterna ombads radera alla meddelanden till oss för att öka säkerheten. Vi frågade om samtycke till deltagande, inspelning och transkribering. Inga skriftliga samtycken togs för att undvika att informanternas namn skulle sparas. Alla inspelningar och transkriberingar kommer raderas efter att uppsatsen är inlämnad, rättad och godkänd.

Vi vill även problematisera vissa val som gjorts under arbetet med metoden. Först och främst vill vi lyfta att 100% konfidentialitet är omöjligt att uppnå, och det föreligger en risk att de som deltar i vår studie om fusk kan identifieras. Avslöjande kan i värsta fall leda till avstängning. Vi arbetar konfidentiellt och försöker minimera riskerna, men vi kan inte lova någons fullkomliga säkerhet. Skulle någon avslöjas kan vi varken ersätta eller kompensera studenten. Vid avslöjande kan studentens nuvarande och framtida utbildning påverkas. På grund av skadan som kan orsakas finns inga skriftliga samtycken. Studenternas anonymitet och säkerhet väger tyngre. Varje steg har diskuterats utifrån dess konsekvenser och vi upplever att vi har hittat en lösning som ökar konfidentialiteten och fungerar inom pandemins begränsningar.

3.5 Metoddiskussion

Valet av informanter utgör ej någon form av representation för Lunds universitets studenter. Målet har inte varit att uppnå någon form av generaliserbarhet och fynden är resultat från studiens informanter. Vidare finns det en risk att covid-19-pandemin har en ogynnsam effekt på tillförlitligheten. Vi kan inte säkert säga att undersökningen skulle producera likartade fynd i andra miljöer, med andra forskare, andra människor eller samma människor vid en annan tidpunkt (Denscombe, 2004). Covid-19 utgör en särskild situation där fler studenter fått ta del av distansundervisning samt andra begränsande faktorer i vardagen. Dessa faktorer kan ha spelat roll i hur studenter upplever distansundervisning och vilka åsikter som yttras i intervjuerna. Informanterna uttryckte att det kunde vara svårt att skilja på konsekvenser för distansutbildning och konsekvenser för pandemins begränsningar. Det kan ses som viktigt för framtida forskning att ta pandemins begränsningar i beaktning och att förhålla sig kritiskt gentemot hur dessa begränsningar kan ha påverkat studieobjektet. Vad som kan sägas om den här studien är att fyra informanter deltagit i intervjuer och gett svar med liknande teman, där fusk, digitala verktyg och utbildning på distans problematiseras.

Vi vill även belysa tanken om oss själva som instrument för metoden. Intervjuareffekten beskriver hur forskarens identitet kan påverka informantens uttalande (Denscombe, 2004). Det är en begränsning för studien eftersom forskaren riskerar att leda informanten, särskilt om forskaren ej kan förhålla sig neutral till ämnet. Att vara neutral, eller besitta en värdefri infallsvinkel kan förefalla omöjligt, eftersom all samhällsforskning involverar sociala

värderingar (Denscombe, 2018). Å andra sidan behövde vi bestämma vilka frågor som skulle ställas för att kunna besvara frågeställningarna. Ambitionen har varit att använda oss av vår bakgrund som studenter för att ställa relevanta frågor om distansutbildning. Målet är att presentera ett resultat som tagit alla infallsvinklar i beaktning, även om dessa infallsvinklar inte bekräftar våra egna hypoteser. Det är svårt att argumentera för hur vi som studenter som tagit del av distansutbildning kan undersöka distansutbildning och fusk på ett sätt som undviker egna fördomar. Det är en svår fråga som vi reflekterat över i utvecklingen och utförandet av arbetet, och någonting läsaren behöver vara informerad om. Avslutningsvis kan nämnas att covid-19-pandemin fortfarande är pågående när den här kandidatuppsatsen skrivs. Pandemins konsekvenser kommer säkerligen leda till ökning av både kvantitativa och kvalitativa studier med syfte att undersöka, utvärdera och utveckla kunskaper.

4.0 Resultat och analys

I det här kapitlet sammanvävs resultatet med analysen och presenterar tolkningar på informanternas svar med stöd från tidigare forskning och teori. Avsnitt 4.1 “Digitala verktyg” analyserar informanternas upplevelser om digitala verktyg, med kortare stycken om neutralisering (Sykes & Matza, 1957) och intrycksstyrning (Persson, 2020). Avsnittet avslutas med den muntliga relationen i undervisningen (Kindeberg, 2011) I Avsnitt 4.2 och 4.3 fortsätter neutralisering och intrycksstyrning användas som möjliga förklaringar till utmaningar som kan identifieras i distansutbildning. Fokus ligger på informanternas svar gällande gränsdragningar av fusk och hur de hanterar fusk. I 4.4 “Konsekvenser för lärande”, kommer intrycksstyrning vidareutvecklas, för att sedan avsluta avsnittet med en analys av perspektiv på högre utbildning (Sparrhoff & Fejes, 2016). Långa citat förekommer som indragna blockcitat. Enkilda korta citat vävs in i texten. Korta citat kan även förekomma ihop med längre citat när de kan kopplas samman. Citaten är ibland kortare utdrag från informantens svar på intervjufrågorna. Vid behov förklaras kontexten bakom citaten för att förtydliga tolkningen som gjorts. Varje citat presenteras med informantens tillhörande bokstav. Det som framkommit i intervjuerna redovisas genom utvalda citat och analyseras på gruppnivå.

4.1 Digitala verktyg

Något som blev framträdande under intervjuerna var tonvikten av de *learning management systems* som används inom universitet och högre studier. Det här avsnittet tar således avstamp i en presentation av stycken om informanternas upplevelser och attityder gentemot de digitala verktygen som används. Avsnittet ämnar att ge en ingång till hur informanterna beskriver sina distansutbildningar, för att sedan övergå i vilka utmaningar som kan identifieras.

4.1.1 Canvas

Canvas är ett informationsverktyg som används som en kanal mellan studenter och lärare med instruktioner och uppgifter i utbildningen. Vid frågor om verktyget berättade informanterna att de använde sig av Canvas men att det inte alltid var enkelt och medförde bekymmer. Informanterna beskrev det som ett resultat av att deras lärare inte hade tillräcklig kunskap i att hantera tekniken. I det andra citatet uttrycker informanten hur det också varit svårt för lärare i omställningen våren 2020, och att detta går ut över studenterna.

Jag vet inte om det är Canvas i sig som jag inte tycker är så bra eller om det också är där att lärarna inte vet hur de ska använda det. -D

Det tog tid för föreläsare på universitetet att ställa om till online... Och jag förstår det för de har inte signat upp på att ha föreläsningar online, för de vill ju också stå framför människor. Men det är heller inte rättvist mot studenterna att man kanske inte gav tillräckligt mycket med utbildning till föreläsare att hantera Zoom och Canvas. -C

Ah, jag använder mig mer av Canvas när lärarna vet hur de använder Canvas. Och i min senaste kurs så hade läraren verkligen lärt sig Canvas och använde diverse tillägg, allting var baserat i Canvas och det var endast en plattform vilket fick mig att lära mig mer om Canvas. Jag kände mig också väldigt trygg i att, okej den här läraren vet faktiskt vad, hur man gör, läraren har satt sig in i hur det fungerar och använder alla dess funktioner till fullo vilket jag inte har känt att tidigare lärare har gjort. -C

Informanterna beskriver Canvas som beroende av lärarnas hantering och kunskapsnivå. Informanterna beskriver också hur Canvas i sig inte behöver vara ett dåligt, men att kan det öka studentens förståelse för plattformen om de känner sig trygga med att lärarna förstår plattformen. Informant C belyser hur det tog tid för Lunds universitet att ställa om till utbildning på distans, och att lärarna själva kan ha haft svårigheter för denna omställning. Här upplever informant C att lärarna var tvungna att anpassa sig efter digitala verktyg trots att de föredrar undervisning på plats, och att de kanske inte fått tillräcklig utbildning för att hantera de digitala verktygen,

Omställningen våren 2020 från klassrumsbaserad undervisning till undervisning på distans, var betydligt lättare att hantera för universitet som redan hade implementerade verktyg för distansundervisning (Ali, 2020). Lärarkårens färdigheter i verktygen ses också som bidragande faktorer till hur väl distansundervisningen fungerar, då tillräcklig utbildning inom digitala verktyg kan förbättra undervisningen som studenterna tar del av (Ali, 2020). Även om Lunds universitet har erbjudit nätbaserade distansutbildningar och kurser sedan länge, kan det vara en utmaning för verksamheter att anpassa all utbildning till distans. Vidare berättar informanterna om hur Zoom fungerat som ett digitalt mötesverktyg för deras distansutbildning.

4.1.2 Zoom

Zoom var etablerat som det primära mötesverktyget för direkt kommunikation, både med lärare och andra studenter. Genom Zoom hade informanterna tagit del av digitala moment såsom föreläsningar, obligatoriska seminarier och presentationer. Informanterna ansåg sig själva ha generellt goda kunskaper om Zoom och att det digitala verktyget fungerade väl för att bedriva sin distansutbildning, men informant B upplevde att lärarkåren inte har samma kunskap om tekniken.

Alltså Zoom är fantastiskt, för hade vi inte haft Zoom så hade vi knappt kunnat visa varandra vad vi pratar om, så att jag tycker det är ett bra verktyg. -C

Från studenternas håll, från mitt håll, Zoom har ju funkade bra. Och eh, vi fattar ju hur det går till liksom, med länkar och allting. Men jag skulle ändå säga att lärarkåren haft det lite svårare än studenterna med omställningen rent tekniskt. -B

Hur lärarna förhöll sig till tekniken var återkommande i informanternas svar, både genom Canvas och Zoom. Detta även med fokus på hur moment och examinationer blivit upplagda utifrån en digital miljö. Informanterna gjorde jämförelser med hur momenten skiljde sig från klassrumsbaserad undervisning, och vilka problem de kunde identifiera. Mer om examinerande moment och identifierade utmaningar kommer presenteras i följande avsnitt. Vidare upplevde två av informanterna hur seminarier på distans varit lättare, eftersom kraven kändes lägre i jämförelse med seminarier på plats.

Alltså vid en presentation om fyra står framme vid tavlan och en inte pratar, det är väldigt tydligt. Medans på Zoom är det.. ja det beror på vilken "view" man har men det är svårt att hålla koll på vilka som har pratat och inte. Då måste man typ föra någon slags loggbok och checka av folk, och det tror jag väldigt få lärare gör. -D

Generellt i större grupper känns det som man har mycket mer man kan komma undan med att inte göra någonting. Det känns liksom som att seminarierna är så här, ja du måste typ bara logga in på Zoom så får du närvaro. Så känns det lite ibland, att det inte är så höga krav -D

Jag kan inte komma ihåg senast jag var nervös för ett examinerande seminarium, för att jag sitter ändå bara hemma och man är så van vid det. Pressen har försvunnit lite, just det här att ingen ser vad som händer här bak. Liksom på andra sidan datorn. Att sitta hemma, jag är i en avslappnad miljö, jag känner mig avslappnad men samtidigt så är det liksom, jag känner mig aldrig lika förberedd som jag gjorde när jag skulle åka in på just de här, startsträckan liksom, som ändå taggar till en lite. -A

Informant D hade varit med om presentationer då studenterna tillåtits redovisa med avstängda kameror. Följande beskriver tre informanter hur interaktionen tog skada av att sitta med avstängda kameror, men också andra tekniska hinder såsom uppkoppling och ljud. Informant A problematiserade fall vid avstängda kameror då studenten kan söka upp svar eller bläddra i anteckningar för klara av seminarier och examinationer. Även möjligheter till att ställa frågor upplevdes svårare enligt informant D, då det kändes onaturligt att avbryta de olika momenten.

Skillnaden är väl också i klassrum för då kunde man fråga på rasten om man hade någon fråga då, eller efter. Sen tycker jag också det är skillnad när ingen har kameran på, och då har inte jag heller kameran på. Och då tycker jag det är stelare för då blir det verkligen att man måste harkla sig, det finns inget naturligt sätt att typ räcka upp handen... jag sitter ju heller inte alltid med kameran på, men om inte lärarna ber om det så tänker jag ju inte vara själv med kameran på. Men jag tycker väldigt synd om lärarna när det är så, för det är alltså, för vi har också haft det så med presentation och ingen har på kamera. Det är skitstelt. -D

Jag vet själv att så fort jag framfört min redovisning så slutar jag lyssna. Jag stänger av min kamera och bara vetskapen om att jag gör det mot andra så gör dom så mot mig, eller det finns en stor chans att dom gör det. -C

Och vad hindrar dig från att, även om du har en kamera och kollar ner, så vet de aldrig om du skriver, bläddrar i anteckningar eller faktiskt regelrätt googlar med din mobil. -A

När jag haft presentation har jag, alltså då har jag kanske lagat mat samtidigt. Men jag har inte lämnat helt, så jag har ändå hört. Men om jag hade haft kameran på då hade jag ju suttit framför. -D

På en kurs i höstas då, den läraren var inte så high-tech tror jag. Så då hade man en presentation och jag vet inte ens om vi hade kamera på när vi presenterade, så då pratade man in i en helt mörk skärm och bara hör någon mig, I dont know. -D

Sammanfattande beskriver informanterna de digitala verktygen som beroende av lärarnas tekniska kunskaper och beroende av om studenterna tillåts delta med avstängda kameror. Zoom upplevdes som ett bra verktyg för att upprätthålla undervisning på distans, men upplevs som sämre när det jämförs med klassrumsbaserad undervisning. Här upplever informanterna att kravnivån sjunkit, och att delaktighet och möjlighet att ställa frågor blivit sämre. Informanterna beskriver dock hur de själva är bidragande till varför Zoom och digitala moment på distans upplevs som mindre engagerande. Informant D uttrycker att det är synd om lärarna när studenterna inte har igång sina kameror, men att hen själv inte kommer vara ensam om att använda sig av den då läraren inte uttryckligen ber om det. Informanternas svar om delaktighet och eget handlande har möjliggjort tolkningar som kan närma sig ytterligare förklaringar till potentiella utmaningar i distansutbildning.

4.1.3 Bakom skärmen

Informanternas utsagor beskriver hur tekniken och lärarna varit bidragande till hur de upplevt att kraven är lägre, men också att studenten själv varit bidragande. När kamerorna är avstängda kan studenten laga mat samtidigt som hen deltar i presentationer. Det uppfattas av en informant att det endast krävs att man loggar in på Zoom för att få godkänt på ett seminarium, då lärarna inte har någon koll på vad individen säger eller gör på seminariet. Bakom skärmen kan studenten slappna av. Här behöver studenten inte lägga samma fokus på att styra insända och utsända intryck mot läraren eller andra studenter, då många av de normer och spelregler som gick att identifiera i klassrum har bytts ut till någonting annat (Persson, 2020). Informanterna säger att den lägre nivån av delaktighet främst beror på att lärarna inte hanterar tekniken eller styr upp de digitala momenten på distans. Studenterna har varit bekväma med de digitala verktygen, och det är från lärarnas håll som den tekniska kunskapen brister. Informanternas attityder och utsagor kan förklara hur studenten försvarar sina handlingar för att inte skuldbelägga sig själva. De lägger ansvaret på lärarna att styra upp momenten så att studenterna använder sina kameror, vilket skulle innebära ökat engagemang och möjlighet till interaktion. Bakom skärmen kan studenten neutralisera sina handlingar, eftersom ansvaret förflyttas till läraren. Studenten kan neutralisera och försvara sina handlingar som rättfärdigade eftersom felet ligger hos någon annan (Sykes & Matza, 1957).

Om studenten väljer att engagera sig mindre på grund av avstängda kameror och ovetande lärare, kan det ske en neutralisering som legitimerar hur studenter deltar genom digitala verktyg. Ett mindre aktivt deltagande och engagemang från studenter riskeras att upprepas om den rättfärdigas av den egna gruppen (Sykes & Matza, 1957). När kamerorna är avstängda och läraren sitter tyst, förhåller sig studenten till de nya normer och spelregler som uppkommit i den digitala miljön. Den nya situationen minskar det aktiva deltagandet, och ses som en konsekvens bortom studentens ansvar.

4.1.4 Den muntliga relationen

Det här avsnittet avslutas med att lyfta hur två av informanterna upplever Zoom som ett hinder, särskilt hur det kan vara ett hinder för deltagande i den muntliga kommunikationen.

Det är en sak just med Zoom, att om man är fler än tre personer nä men alltså väldigt få.. så går det inte att ha en diskussion för om jag börjar prata så bryter det typ den andra med ljudet för det går inte att prata samtidigt och då hade ingen hört. Så det blir inga naturliga diskussioner utan mer du pratar... och sen eh nä förlåt kör du och sen frågar man om folk hör en så det blir väldigt uppdelat. -D

Som jag sa så tror jag ändå att mycket går förlorat, just det här att man kan prata på ett friare sätt i verkligheten, upplever jag, men samtidigt är det också jätteskönt att sitta hemma liksom. Att kunna, som jag gör nu, sitta i min soffa liksom, bara vara lite mer avslappnad, utanför skärmen om vi säger så. -B

I verkligheten är samtalet friare och mer naturligt enligt två av informanterna. Det upplevs som svårt att föra en diskussion och tekniken utgör ett hinder när flera personer medverkar på Zoom. Informanterna måste ta hänsyn till en mer uppdelad kommunikation eftersom inlägg eller kommentarer kan riskera att ljudet avbryts. Samtidigt som det är skönt att sitta hemma i sin egna soffa och delta i samtalet, anser informant B att mycket går förlorat i diskussionen.

Det finns en lång tradition av att se dialogen som ett redskap för att förmedla kunskap (Kindeberg, 2011). Hur studenterna talar med varandra för att kritiskt granska kunskaper, eller hur de talar med varandra för att utveckla sina kunskaper i grupp kan ses som frågor för dialogens uttryck knutet till situationens lärande (Kindeberg, 2011). Kindeberg (2011) menar att det inte går att bortse från de känslor som påverkar individerna när de talar, åtminstone

inte om syftet är att lära sig mer om dialogen som verktyg för lärande. Vidare ses dialogen som skapande då den sätts i rörelse, med talare och lyssnare i en pågående aktivitet (Kindeberg, 2011). Möjligheten för lärande sker inom en rörelse då studenterna ställer åsikter och kunskaper mot varandra (Kindeberg, 2011).

Utifrån Kindeberg kan informanternas upplevelser om Zoom som hinder för ett friare samtal problematiseras. Informanterna beskriver en mer uppdelad kommunikation. Samtalen känns mindre naturliga och talaren måste ta hänsyn till att ljudet kan avbrytas när hen vill delta i diskussionen. Huruvida någon lär sig eller inte lär sig under aktiviteten går inte att veta, men förutsättningar för lärande möjliggörs om mening känns (Kindeberg, 2011). Känslan för mening i ett samtal kan vara svårare för informanterna att uppnå, om de upplever det svårare att delta i diskussioner under seminarium och föreläsningar genom Zoom. Studentens känslor i relation till distansutbildning kan problematiseras om studenten upplever ett hindrat deltagande på grund av tekniken och läraren, samtidigt som avstängda kameror kan legitimera ett mindre aktivt deltagande.

4.2 En gråzon

När informanterna intervjuades ställdes frågor om hur deras senaste examinerande moment på distans varit upplagda och om det funnits specifika regler som behandlade fusk eller tillåtna/otillåtna hjälpmedel. Det ställdes även följdfrågor om hur instruktionerna varit upplagda, och om de upplevts som tydliga för studenten. Informanternas upplevelser och hantering av stöd, hjälpmedel och fusk ligger inom en gråzon som är svårdefinierad. Deras svar beskriver att omställningen till distans förändrat högskoleutbildningens examinerande moment, särskilt att de upplever handlingsutrymmet som mindre tydligt. Gråzon som tema uppkom i samband med att informanterna upplevde att de inte hade tillräckliga instruktioner för vilka hjälpmedel som var tillåtna under examinerande moment på distans. I informanternas beskrivningar kunde vi tolka tre faktorer som bidragande till varför distansundervisning kan befinna sig inom en sådan gråzon. Vilka instruktioner och regler som finns att tillgå, studentens egna tolkning och studentens sammanhang. Studentens sammanhang har delvis behandlats i tidigare del "bakom skärmen", och kommer att utvecklas i det fjärde avsnittet under "studentidentitet".

Vi har ju inga instruktioner vad som är regelrätt fusk eller tillåtet, för att det är liksom, huvudsaken i när det kommer till att bedöma fusk för oss är att allt går igenom Urkund. -

A

Plagiatreglerna, man får ju inte fuska på det sättet, men jag tänker, det är ganska om man googlar och använder google scholar och liksom, går den vägen för att få referenser, och inte läser hela boken utan bara sitter och "Där hittar jag något bra, så kör man på det", det är ju väldigt mycket i gråzonen liksom. -B

Här beskriver två informanter hur det saknas instruktioner utöver information om Urkund och plagiat. En informant lyfter också hur internet kan vara en källa för att hitta referenser utan att behöva läsa kurslitteraturen. Informanterna upplever att det saknas ramar och tydliga instruktioner kring vilka hjälpmedel som är tillåtna i utförandet av examinerande moment på distans. Informanterna jämför dessa moment med klassrumsbaserad undervisning, och lyfter att miljön där det examinerande momentet utförs spelar roll för hur och när hjälpmedel används. Här uttrycker alla att deras examinerande moment på distans skiljer sig från klassrumsbaserad undervisning, eftersom fler resurser finns att tillgå hemifrån. Dessa resurser är kurslitteratur men också Google, samarbete med andra studenter, delade dokument, anhöriga och feedback från andra studenter. Informanterna resonerade vidare kring otydliga eller icke-existerande regler för deras examinationer, och menade att användning av tillåtna hjälpmedel eller vad som räknas som fusk måste förtydligas.

Det finns ju en otrolig otydlighet i vad som är fusk i digitala examinerande moment. -A

Man måste nog snacka om, vad fusk innebär - det måste finnas ganska tydliga ramar för vad fusk innebär - i det digitala formatet. -A

Jag tror inte dom har sagt att vi får använda Google, men jag tror inte det har varit så här, att ni får inte använda. -D

Men då måste dom också förtydliga vad som är fusk... är det fusk att kolla på anteckningar från någon annan på gamla tentafrågor. För det är ju inte svaren man får utan det är svaren på gamla tentor. Det är svårt för förut så kunde man ju kolla på tentafrågor hur mycket som helst och andras svar, sen var man ändå där inne i

tentasalsrummet och hade inga hjälpmedel. Medans här så har du ju allting tillgängligt, medans du skriver tentan. -C

I Adzimas (2020) artikel lyfts en definition av fusk i klassrumsbaserad undervisning: "Ett beteende som ger en student en orättvis fördel över andra studenter på en tenta eller uppgift". Adzima menar att definitionen kan appliceras på distansundervisning men att det även förekommer andra risker och metoder. Problemet som informanterna uttrycker är oklarheter kring vilka metoder som anses vara otillåtna fördelar och vad som anses vara tillåtna hjälpmedel. Det är svårt att avgöra om informanterna var medvetna om vad som var fusk eller tillåtet stöd, eller om reglerna varit tillräckligt anpassade till deras distansutbildning och examinerande moment. En av informanterna uttrycker att det kan ha att göra med den snabba övergången våren 2020, eftersom informanten upplever att hemtentor innan covid-19-pandemin var anpassade för att vara på distans:

Så där var det ju inget konstigt vad som var fusk eller vad som inte var det, utan det är ju bara så som det alltid är när du skriver, sån typ av hemtenta. Att du har ju tillgång och du ska ju referera till böckerna och sånt. Så det är liksom en annan grej. Dom kurserna var ju gjorda för att vara på distans. -D

Informanterna har svårt att hantera gränsdragningen mellan vad som är fusk och vad som ska räknas som tillåtna hjälpmedel, och lyfter kritik mot hur övergången från klassrumsbaserad undervisning inte tagit hänsyn till möjliga resurser i hemmet. Platsen utgör vilka regler som förknippas med det examinerande momentet, exempelvis vilka regler och normer studenten förknippar med en salstentamen eller tentamen på distans (Persson, 2020). Kontexten blir viktig för att förstå hur studenten samspelar med dessa regler, men riskerar att bli mindre tydlig om det saknas direktiv (Persson, 2020) Då studenten saknar direktiv för hur distansutbildningens digitala examinationer skall utföras blir lösningen att tänka utifrån hur momenten såg ut innan övergången till distans. När studenten deltog i klassrumsbaserad undervisning var en salstentamen ett moment där studenten oftast deltog utan kurslitteratur, och utgick från kunskaper som memoreras. Vid hemtentamen kunde studenten använda sig av böcker och samarbete som tillåtna hjälpmedel. I distansutbildning kan alla examinerande moment jämföras utifrån en form hemtentamen, vilket kan skapa en kontext som studenten jämfört med tidigare riktlinjer. Resultatet som följer blir att studenten utför de digitala examinerande momenten som om de vore en hemtentamen, vilket innebär tillåtna hjälpmedel

såsom kurslitteratur och samarbete. Här kan den andra faktorn tolkas ur informanternas svar som bidragande till distansutbildningens gråzon. Hur studentens egna tolkning kan vara beroende av tidigare riktlinjer och platser, och hur det leder till användning av hjälpmedel som kan klassas som fusk. Således kommer studentens egna tolkning om vad som är tillåtet analyseras utifrån neutralisering (Sykes & Matza, 1957). Fokus kommer ligga på hur informanterna beskriver samarbete som en resurs inom gråzonen för distansundervisning.

4.2.1 Studentens egna tolkning

Under intervjuerna nämndes det att samarbete förekom under examinerande moment inom distansutbildning, både under inlämningar och hemtentamen. Informanterna beskrev hur de tillsammans med andra studenter kunde ge feedback, föra diskussioner och skriva tillsammans för stöd. Det blev också tydligt att de resonerade kring samarbete som en vital del av högskoleutbildning, men att de ej var säkra på om det ansågs vara tillåtet när det sker på distans vid examinerande tillfällen. Eftersom informanterna upplevde att de saknade instruktioner kring regler och riktlinjer ställdes följdfrågor om hur de själva förhöll sig till samarbete och varför det skulle vara tillåtet.

Det är nog bara som... för tar man hjälp av en kursare så är det nog mer ett utbyte och jag kan inte riktigt lita på att någon av oss vet, så det är inte som så att jag får svaret. -D

Men skillnaden är ändå om man frågar någon som man vet kan, då är det typ som att den personen gör tentan åt en. Medans om jag pratar med en kursare är det mer att, man måste ändå tänka lite själv. -D

Är det fusk för mig att, eh, amen ringa en kursare eller två, och säga ska inte vi sitta och plugga tillsammans och skriva den här tentan samtidigt för att det, vi kan ju ta inspiration av varandra. Man kan dela dokument på google drive. Alltså vi, det har ju jag, hoppas inte det räknas som fusk - det har jag och mina kursare gjort ganska flitigt. Alltså innan inlämning, samma dag eller kvällen innan, så delar man sina dokument med varandra så att man snabbt kan ge varandra feedback, du har missat det här, eller det här kanske inte framgår så tydligt, jag tror du måste ha med det här. Och de den här ganska raka och snabba feedbacken -A

Här tolkas godkänt samarbete av informanterna som ett utbyte mellan studenter inom kursen och att det är tillåtet eftersom studenter kan ge varandra inspiration. Studenten måste också i samarbete tänka själv och göra en individuell analys. Utbytet ses som fusk av informant D

om det görs med en person utanför kursen som redan är införstådd i ämnet. Studentens egna tolkning av vad som utgör godkänt samarbete, och vad som skulle klassas som fusk är inte bara en definition som studenten förhåller sig till, utan också möjligen skapar i interaktion med andra studenter. Handlingen legitimeras av studenterna, vilket neutraliserar samarbete till ett tillåtet hjälpmedel under digitala examinerande moment (Sykes & Matza, 1957). Det ses inte som en otillåten handling eller fusk, och ansvaret över handlingen förnekas eftersom studenterna inte kan ansvara för otillräckliga riktlinjer och regler (Sykes & Matza, 1957). Studenten kan inte rå för hur övergången till distansutbildning missat att ta hänsyn till resurser i hemmet, särskilt hur och när studenten får nyttja samarbete med andra studenter.

Studentens tolkning av samarbete är något som kan bidra till distansutbildningens gråzon. Det kan ses som en diffus gränsdragning mellan vad som är stöd, läromedel och fusk, och en utmaning för universiteten som behöver ta hänsyn till huruvida studenten arbetar självständigt eller tolkar sitt arbete som självständigt i samarbete med andra. Studentens egna arbete och självständighet är begrepp som problematiseras i artikeln skriven av Eklöf et al (2009), och lyfter bland annat hur svårt det kan vara att avgöra självständighet med hänsyn till studentens användning av samarbete och digitala verktyg. Styrning mot självständigt arbete verkar inte hindra studenterna i deras studie från att använda dessa resurser som stöd för lärande (Eklöf et al., 2009). Vidare beskriver artikeln hur lärande ofta handlar om att lära sig i kollektiva miljöer med stöd från de resurser som finns att tillgå, vilket sätts i kontrast till vad som kan och bör räknas som en individuell akademisk prestation. En jämförelse som kan göras är hur informanternas tolkning av självständighet utgör handlingsutrymmet för uppgiftens utförande, och vilka medel som blir tillåtna att använda inom den individuella examinationen. Informanterna beskriver samarbete i olika former, och resonerar kring varför det skulle kunna vara tillåtet. Det blir en tolkning av distansutbildningens riktlinjer som kan vara inom en gråzon, men också neutraliserande för hur och när samarbete kan nyttjas inom examinerande moment på distans.

4.3 När är fusk ursäktat?

I detta avsnitt kommer ytterligare fokus läggas på neutralisering och intrycksstyrning. Begreppen har använts löpande men här kommer de diskuteras utifrån den moral och attityd som studenterna visar till fusk. Det finns även en stor skillnad enligt informanterna att fuska under en salstentamen och vid en digital examination. Tydliga neutraliseringstekniker i form

av att lägga felet på någon annan kommer diskuteras och även den moraliska aspekten när fusk kan vara ursäktat enligt informanterna. Om läraren inte lagt ner tillräckligt med tid och arbete på att skriva nya tentor och återanvänder tentamensfrågor från tidigare terminer, så har informanterna en viss attityd att lärarna får skylla sig själva.

4.3.1 Moral

Traditionella salstentor har blivit förflyttade till hemmet vilket har skapat en viss problematik. Mycket ansvar ligger på ansvariga lärare att omarbeta tidigare tentor så att det bygger mer på analysförmåga än utantillkunskap (Watson & Sotille, 2010). Det finns även en viss problematik kring vad som kan tolkas som fusk, vilket diskuterades i föregående del om distansundervisningens gråzon, och här kommer även den moraliska aspekten lyftas, med fokus på studentens egen moral att göra rätt eller fel. Efter en utläggning om hur informanten ser på fusk problematiserar hen när det kan vara ursäktat.

Vad är fusk? När är fusk ursäktat? Det är alltid en bra fråga. -A

Det är liksom, det blir ju någon form av moralfråga, är det okej att jag gör det, om jag vet att en kompis som har fuskat sig igenom varje tenta och fått VG på allt, han har ju suttit och fuskat, själv har jag suttit och pluggat in varenda liksom, detalj jag kan komma åt. Och jag får ändå bara G. -A

Andra studenters fusk och bättre resultat är något som kan göra att studenter ifrågasätter att inte använda sig av otillåtna hjälpmedel. Det blir en moralisk fråga, där studenten vet att andra får otillåtna fördelar och därmed bättre betyg. Denna tanke visar hur neutralisering (Sykes & Matza, 1957) kan möjliggöra fusk för de studenter som annars inte hade använt sig av otillåtna hjälpmedel. Vetskapen om att en annan student fuskar kan neutralisera bruket av otillåtna hjälpmedel och legitimeras av studenter eftersom hen annars riskerar sämre studieresultat än de som fuskar.

Informanterna beskriver skillnader i jämförelser mellan salstentor och digitala hemtentor gällande vilka möjligheter det finns till fusk. Dessa svar kommer efter frågor om informantens attityd till fusk i en jämförelse mellan salstentor och digitala hemtentor.

Personligen tycker jag det är ganska stor skillnad mellan digitala tentor och salstentor.

Jag skulle nog aldrig kunna fuska i en salstenta, iallafall vad jag tror om mig själv. -C

Medans en digital tenta, där skulle jag kanske kunna ha lite mer, böja lite på min moral så att säga. -C

Men jag tror att många som inte hade gjort det rent moraliskt, hade kunnat tänka sig fuska på en hemtenta, för att det bara inte känns som lika mycket fusk. Särskilt om det inte är övervakat för att folk tänker lite såhär att “ja men dom får väl typ räkna med det” eller “vad tror dom”. Lite den attityden typ. -D

Den moraliska frågan gällande fusk kan diskuteras utifrån Yu, Glanzer, Johnson, Sriram och Moore (2018). Att fuska ses som moraliskt förkastligt och problematiskt, men studenter med en lägre självkontroll kan ta tillfället i akt att använda sig av otillåtet stöd när möjligheten finns. Det går att se utifrån intervjuundersökningen att informanterna upplever moraliska skillnader gällande fusk om tentorna är på distans eller i en tentasal. En tentasal är en plats som studenter kan förknippa med andra normer och regler än definitionen som studenten förknippar med sin hemmiljö (Persson, 2020). När studenten deltar i en salstentamen är examinationen övervakad och fuskets känns mer synligt och straffbart. Under den digitala examinationen på distans behöver studenten inte förhålla sig till samma regler och kan “böja på sin moral” för att använda otillåtna hjälpmedel. Här finns möjligheter och resurser att använda för att säkerhetsställa att studenten kan besvara examinationens frågor. Fuskets moraliska handling och konsekvenser kan neutraliseras eftersom studenten inte kan ta ansvar för den digitala examinationens möjlighet till fusk. Då den digitala examinationen saknar övervakning får lärarna räkna med att studenten nyttjar otillåtna hjälpmedel. Ansvaret för handlingen förskjuts från studenten till läraren och legitimerar handlingen (Sykes & Matza, 1957). Det kan bidra till informanternas attityd om hur fusk är mindre moraliskt förkastligt under en digital tentamen på distans.

Frågor rörande samarbete på individuella inlämningar är också något som identifieras som en problematik under intervjuerna. Det lyfts frågor om det är fusk att en annan student läser igenom ens tentasvar och lämnar feedback. Digitala hemtentor har enligt informanterna oftast instruktioner att de får använda sig av allt material, men nämner inget konkret rörande samarbete mer än att det är en individuell och självständig examination. Det skapar även oklarheter när instruktionen lyder att man får använda sig av anteckningar från kursen, då det

inte framstår som tydligt om man kan använda andra studenters anteckningar som stöd. En informant berättar hur hen fick ta del av andra studenters delade anteckningsdokument på Google Drive, och funderar på om detta kan klassas som fusk.

Och precis innan jag gjorde tentan så fick jag ett dokument med ett par andra studenter, där det var massa anteckningar från tidigare tentafrågor hur man skulle tänka. -C

Men, det är ju också en definitionsfråga. Samtidigt, eh, jag ser inte, jag ser inte riktigt hur det ska kunna räknas som fusk, man tar liksom, tillvara på de resurser man har, säger min kursare till mig att, men vi, du har missat att skriva om detta, det hade varit ganska bra för din analys, eller det här kanske du borde utveckla. Då är det något att ta lärdom av och det är väl ändå det som är huvudsaken i eh, de examinerande momenten. -A

Det finns en skillnad enligt informanterna att fuska på digitala och oövervakade examinationer och att fuska på en fysisk salstenta som samtidigt är övervakad. Det sker en neutralisering när informanterna försvarar användandet av andras anteckningar och det finns en tanke om att vetenskapen om att andra fuskar öppnar upp för en egen möjlighet till fusk. Användandet av datorer och internet har varit en utmaning för universitet och skolor, och risken för plagiat och fusk kopplat till datorer har ökat med den teknologiska utvecklingen (Nilsson, 2008). Nilsson skriver också i sin avhandling att studenters försvar till fusk bland annat är okunskap om att det har varit en otillåten handling. Detta skulle kunna argumenteras utifrån tanken om gråzonen, och att informanterna lyft aspekten av att de inte vet vad som eventuellt skulle kunna klassas som fusk.

4.3.2 “De får skylla sig själva”

Neutralisering av fusk kan kopplas till informanternas utsagor om att det är lärarnas problem om de inte gör examinationen tillräckligt svår. Det kan också vara att läraren återanvänder en tenta från tidigare terminer. Dessa citat kommer från en informants svar på frågor gällande lärarens ansvar att skapa examinerande moment som är anpassade till den digitala miljön, och visar tydliga kopplingar till den neutralisering som Sykes och Matza (1957) skrivit om.

Sen samtidigt så har dom ju då sagt i början att vi förväntar oss att ni kommer ha böcker, anteckningar, resurser allt sånt framför er. Frågan är bara om dom förväntade sig att jag skulle ha någon annan persons anteckningar framför mig. Men ja... då tycker jag också

att det ligger lite hos dom, gör inte frågor, använd inte samma frågor som ni använt er av innan. För det kommer finnas människor som skrivit tentor på det. -C

Men jag skulle snarare säga att nästan föreläsarna får skylla sig själva om dom använder samma frågor som dom haft tidigare. Och det är också någonting jag varit med om väldigt många gånger på universitetet. Och ja det är ju till min fördel för jag har lättare för tentorna men samtidigt... kommer det vara till min fördel i det långa loppet jag vet inte. -C

Om dom inte fuskar så varför skulle du, du blir ju påverkad av den dynamiken och att människor är runt omkring dig. Jag vet inte jag, jag tror på något sätt också att man blir lite påverkad av hur kursen har varit, hur mycket man tycker att dom ansvariga på kursen har lagt in liksom arbete och ansträngt sig. -C

Studenten kan neutralisera användning av otillåtna hjälpmedel om de anser att upplägget på kursen inte varit tillräckligt bra. Detta försvar av fusk kan jämföras med Sykes och Matzas (1957) teori om neutraliseringstekniker. Om läraren inte ansträngt sig för att justera den digitala examinationen från tidigare upplägg kan det ifrågasätta varför studenten skall anstränga sig. En del av informanterna anser att det är försvarbart att fuska när man vet att andra gör det, eller om omständigheterna möjliggör det. Intervjuerna visar också på att attityden till fusk är annorlunda under digitala examinationer jämfört med traditionella salstentamen, och benägenheten att agera på ett oärligt sätt anses vara betydligt närmare till hands i och med distansutbildningen. En informant säger uttryckligen att lärarna får skylla sig själva att fusk förekommer när de återanvänder tentamensfrågor. Detta visar på den utmaning lärarkåren har att omarbete traditionella salstentamen till digitala examinationer.

Informanterna lyfter även kontexten och miljön som viktig för att examinationen ska kännas så att man inte vill fuska utifrån de rådande normer som gäller på platsen. Detta kan diskuteras utifrån Goffmans teori om intrycksstyrning (Persson, 2020). Informanterna ser mer självklara normer och riktlinjer i en traditionell tentasal, då det finns en tydlig undermedveten överenskommelse om övervakning och ärlighet. Miljön påverkar informanter till en stor del, framförallt utifrån att det är mer bekvämt men inte lika utmanande känsla att delta i examinerande moment via Zoom, men även hur platsen påverkar informanten. Informanterna lyfter i nästa del hur morgonens startsträcka är något som saknas. Promenaden eller tågresan

till skolan är något som skapar en känsla av seriositet, och höjer känslan av att ett seminarium är examinerande och en arena för lärande.

4.4 Konsekvenser för lärande

I det sista temat vidareutvecklas intrycksstyrning med en avslutande analys utifrån perspektiv på högskoleutbildning. Här lyfter informanterna tankar om distansutbildning, hemmiljön, studentidentitet, kunskapsbrister och hur tillåtna eller otillåtna hjälpmedel kan få konsekvenser. Intervjufrågorna som föranledde dessa svar var ämnade att undersöka informanternas attityder till distansutbildning, samt vilka positiva och negativa konsekvenser de kunde se i relation till sina erfarenheter.

4.4.1 Studentidentitet

I följande citat resonerade två av informanterna kring varför de upplevde distansutbildning som hinder i jämförelse med klassrumsbaserad undervisning som de såg som möjlighet.

Det är skönt att sitta hemma och göra lite som man vill. Men jag skulle nog ändå säga att jag föredrar verkligen klassrum. Både för jag tycker man lär sig mer, det är roligare, just för att du har allting runt omkring. Gå till skolan och typ, jag känner att man mår bra av att gå på dagarna, att gå upp och sätta på sig normala kläder och gå till skolan för då får man en liten promenad på morgonen. Bara allt sånt, så rent... alltså i en föreläsningssal då måste man ändå lyssna. Eller jag känner iallafall att det är väldigt otrevligt att prata med någon i ett klassrum för det är respektlöst.. och ibland har man ju suttit med mobilen även i föreläsningssalar att man ibland zoomar ut men då känner jag varför är jag ens här? Så om jag ändå är där kan jag väl ändå försöka lyssna iallafall. Och så känner man inte riktigt på samma sätt med Zoom, tycker jag. Jag har försökt känna så, att det här är iallafall det minsta jag kan göra och bara vara med på föreläsningen. Men man sitter hemma, tar upp datorn och loggar in sen bara nä jag orkar inte lyssna.. så då kan den stå på "jag har den på i bakgrunden" men man tar ändå inte in någonting. -D

Att sitta hemma, för man behöver ju, anser jag själv, man behöver ju verkligen det här att komma iväg någonstans, där det finns något tydligt, där man kan gå in i sin studentidentitet, och bara köra på det liksom, medans man är hemma, så är man ju hemma. Då blir man ju lite latare, gör massa annat, plugget tar väl sina skador, eller sin smäll där liksom. -B

Att komma iväg är inte bara viktigt eftersom det skapar en känsla av sammanhang för informanterna, utan också för att det finns någonting tydligt att komma till. Här finns det ramar för studenten att förhålla sig till. Informanterna kan fokusera och “köra på”, de har en möjlighet att gå in i en studentidentitet. Vad som kan tolkas som en beståndsdel i studentidentitet blir informanternas relation till olika studiemiljöer samt hur de styr sig själva i förhållande till var de befinner sig. Att befinna sig i en föreläsningssal eller på en salstentamen kan innebära utsända och överförda intryck som styr studenten mot att “köra på”, eller att lyssna under en föreläsning (Persson, 2020). Det sätts i kontrast till informanternas hemmiljö med lösare rutiner och andra åtaganden utanför undervisningen. Här beskriver informanterna att studierna kan ta sina skador. Hemmiljön ses som orsakande till lathet eller möjligheten att låta undervisningen vara på i bakgrunden, men att studenten inte koncentrerar sig på det som sägs och därmed “inte tar in någonting”. Studentidentitet tolkas således som någonting informanterna får när de upplever en känsla av sammanhang. Sammanhang kan skapas då studenten tar del av undervisning, lärande, utbyte och studiemiljöer med tydliga ramar och normer, något som informanterna upplever är svårt och otydligt i hemmet.

Studentidentitet och hur informanterna tolkar sitt lärande i relation till miljöer är beroende av situationens kontext (Persson, 2020). Informanterna upplever klassrumsbaserad undervisning som en kontext av tydlighet, ökat lärande och att det är roligt. Här tar studenten del av en miljö som delas med andra studenter och lärare. Det skapar sociala förväntningar som både studenter och lärare behöver förhålla sig till för att upprätthålla intrycken som önskas förmedlas till omgivningen (Persson, 2020). I hemmet är studenten hänvisad till distansundervisning genom skärmen, vilket informanterna har beskrivit som hinder för att gå in i en studentidentitet. Dessa hinder har enligt informanterna varit avstängda kameror och mikrofoner men också examinerande moment som ej varit övervakade. Informanterna upplevde att de inte behövde förhålla sig till samma förväntningar eftersom utbildningen tog plats bakom stängda dörrar med undervisningen i bakgrunden. Det var enligt informanterna hinder som ledde till mindre studerande och sämre lärande.

4.4.2 Tre perspektiv på utbildning

Informanterna vidareutvecklade vilka konsekvenser distansutbildningen kunde få. En informant lyfte positiva aspekter som skulle kunna argumentera för en utökad distansutbildning, med fokus på praktiska fördelar såsom tillgänglighet. Informanten upplevde dock att studierna och lärandet inte varit det bästa. Vidare förde informanterna kritik mot hur deras examinerande moment varit upplagda men också över den egna insatsen. En informant problematiserade vad de examinerande momenten var ämnade att testa, och att det inte kändes som en rättvis bedömning.

Jag tror ju att lärande och studier kommer ha tagit sig en liten törn, det har ju inte fungerat bäst. Tycker jag inte. Men sen så samtidigt så tror jag att det är ekologiskt väldigt bra, man har minskat transportsträckor, man har minskat folks behov av att vara på plats. Och man har ju, detta har lett till att, ja varför kan inte alla jobba hemifrån helt plötsligt, det är klart att det finns ju liksom, väldigt praktiska fördelar med att kunna vara på plats, men samtidigt, men måste inte alltid vara på plats, det tror jag är bra, det tror jag att man kommer se. Liksom konsekvenser av eller när man utvärderar detta kommer man kunna se det positivt. Sen så tror jag att själva liksom lärande, lärandet har nog inte varit det bästa. -A

Man lär sig ännu mindre innan tentan för att jag kan lösa det under tentans gång. Och då har man ju fuskat, om det då räknas som fusk eller inte. Men just den delen att man inte pluggar in det på samma sätt som man gjorde till en salstenta. Så då är man lite mer chill att, då är man omotiverad att plugga mer för jag har ju allt här som jag kan söka upp i dokumentet för jag har skrivit om det. Så jag behöver inte memorera det. Så det blir omotiverande att trycka in faktan för att jag kan kolla upp det under tentans gång. Så då tänker jag att man lär sig mindre. -D

De tillät oss att använda alla böcker, och då tycker jag egentligen att de borde varit svårare eller varit hårdare i sin bedömning, haft mera krav. Jag kände att jag förtjänar inte det här, speciellt när min kompis som jag tycker är bättre på det fick sämre betyg. Det känns nästan som att man blir bedömd på hur snabbt man hittar svaren i böckerna, och hur snabbt man hittar svaren på ett dokument eller nätet, och kan skriva ut det på ett bra sätt, än hur mycket man faktiskt förstår ämnet. -C

Då blir det då att jag kommer komma ut i världen med min kandidatexamen och känna vad kan jag egentligen, har jag egentligen lärt mig det här eller har jag bara memorerat det snabbt för tentan. Har de testat mig på ett sätt där de faktiskt vet att jag kan det jag säger att jag kan. Så det är väl dels risken för mig att jag känner att jag kommer ut med, att jag har en kandidat men jag vet inte hur jag ska applicera den, jag vet inte vad jag faktiskt kan från den och kan känna att jag inte kan tillräckligt. -C

Informanternas utsagor beskriver hur högskoleutbildningens funktioner blivit mer diffusa. Lärandet kan få konsekvenser på grund av distansutbildningens utformning och huruvida studenten använder hjälpmedel eller legitimerar fusk för att klara av digitala examinationer. Vad studenten kan eller inte kan är inte längre en fråga om hur mycket de studerat och memorerat utan snarare om de kan söka upp relevant information och hur de kan applicera den. Man kan urskilja tre olika perspektiv som innebär både för- och nackdelar för hur informanterna beskriver sin distansutbildning. Dessa perspektiv är kategoriseringar av forskning och teorier och syftar till att förstå vad som styr den högre utbildningens funktioner (Sparrhoff & Fejes, 2016)

Nyttoperspektivet på högskoleutbildning kan beskrivas som en idé att förbereda studenten för arbetslivet med önskvärda färdigheter (Sparrhoff & Fejes, 2016). Utifrån nyttoperspektivet går det att se vissa fördelar med att studenten använder sig av samtliga resurser som finns att tillgå för att besvara frågor. Studenten kan lära sig att identifiera och avgöra informationens relevans och utveckla en logisk och analytisk förmåga (Sparrhoff & Fejes, 2016). Dessutom lyfter nyttoperspektivet andra önskvärda resultat såsom fantasi, kreativitet, integritet och nyfikenhet (Sparrhoff & Fejes, 2016). Att söka och använda sig av olika resurser kan utveckla kreativitet, men det gör sig inte självklart att studenten utvecklar självständighet eller problemlösningsförmåga om resurser som kurslitteratur, internet och anteckningar inte finns att tillgå.

Det andra perspektivet på högskoleutbildning utgörs av ett konkurrensperspektiv. Konkurrensperspektivet innebär att studenten tävlar i examinationer och vinner resurser i form av betyg och examina (Sparrhoff & Fejes, 2016). De som klarar högskoleutbildningens krav ses som duktiga och attraktiva för arbetsmarknaden. Det innebär att studenten måste utmanas och testas för att skiljas från andra studenter (Sparrhoff & Fejes, 2016). Examensbeviset blir därmed studentens viktigaste resultat då lärandet är underordnat

(Sparrhoff & Fejes, 2016). Hur informanterna problematiserar sin distansutbildning och vad studenten tar med sig för kunskaper bör således inte spela någon roll eftersom de går ut med en examen. Studentens lärande kommer i andra hand då målet är att klara av utbildningen. Hur studenten använder hjälpmedel eller fusk, och hur studenten deltar i distansutbildningen får inga större konsekvenser om det leder till en godkänd examen. Det förutsätter dock att kraven för att klara utbildningen inte är för låga och att examinerande moment tar hänsyn till distansutbildningens utmaningar, vilket informanterna inte upplevt.

Det tredje perspektivet, bildningsperspektivet, fokuserar på bildning och framhåller studentens utveckling mot det fria snarare än vad som är nyttigt och vad som är användbart för arbetsmarknaden (Sparrhoff & Fejes, 2016). Här beskrivs verklig kunskap som mer än information och som mer än lättillgängligt och den kan studenten endast tillägna sig vid strävan. Bildningsperspektivet på högskoleutbildning har som ideal att studenten får med sig ett kritiskt tänkande och blir en god samhällsmedborgare (Sparrhoff & Fejes, 2016). Hur informanterna beskriver distansutbildningens utmaningar såsom sämre möjligheter för samtal och interaktion, och hur de använder sig av hjälpmedel eller fusk kan sättas i kontrast till ett bildningsperspektiv. Studenten kan svara på frågor genom att söka och avgöra vilken information som bäst löser problemet, men riskerar att gå miste om högskoleutbildningens mål att studenten ska utvecklas till en kritisk och tänkande individ (Sparrhoff & Fejes, 2016).

Informanterna beskriver distansutbildningens konsekvenser för lärandet, och man kan tolka det som att de ifrågasätter vad deras högskoleutbildning har för funktion. I intervjuerna framkommer kritik att universitetet inte tagit hänsyn till distansutbildningens komplexa situation, men även att studenten tolkat instruktioner på ett sådant sätt att man legitimerar fusk.

5.0 Avslutande diskussion

I dessa kapitel har vi försökt redovisa det resultat som intervjuundersökningen har utmynnat i. Dessa kapitel bygger på tematiseringar som vi funnit i de samlade intervjuerna. De blev till ett intressant utgångsmaterial för att diskutera och analysera attityd till fusk inom högre studier och även hur universitet och studenter tagit an de utmaningar som uppkommit sedan den digitala omställningen under våren 2020. Denna uppsats kommer avslutas med en avslutande diskussion där vi försöker lyfta sammanfattande tankar utifrån resultatet och analysen.

De digitala verktygen är fundamentala för en fungerande distansutbildning. Det examinerande momentet har tagit skada av den digitala omställningen enligt studien. Samtalsklimatet påverkas när diskussioner förs digitalt. Informanterna upplever att det digitala formatet kommer med utmaningar under samtalet och vid diskussioner. Samtalet mellan studenter emellan är en givande aspekt av lärande, och seminarium som en arena för lärande (Kindeberg, 2011) har upplevt en negativ påverkan i och med omställningen till distansutbildning enligt vår undersökning. Svårigheter att bryta in i samtalet och steget från att vara tyst till att tala är något som blir annorlunda i den digitala miljö jämfört med traditionella seminarier i klassrumsmiljö.

Det är en utmaning för både studenter och universitet att förhålla sig till den gråzon som diskuteras i denna uppsats. En avsaknad av tydliga riktlinjer är det som skapar denna gråzon som gör att studenter riskerar att bli anklagade för fusk, oavsett om det är ett medvetet val eller om det är på grund av otydliga riktlinjer. I denna komplexa situation studenter befinner sig i får studenten tillgång till fler metoder för att klara examinationer, och denna utmaning måste universiteten fokusera på. Informanterna neutraliserar ofta sina handlingar med olika försvarstekniker. En informant lyfter frågan varför hen inte ska fuska när hen vet att någon annan gör det. Examination utan övervakning ger studenten andra möjligheter än i en övervakad tentasal. Gråzonen som diskuteras måste tydliggöras för att kunna beivra fusk. Förslagsvis bör det inte finnas några otydligheter gällande vilka riktlinjer som gäller vid ett examinerande tillfälle.

Samtidigt som vi konstaterar att fusk förekommer inom högre studier och att studenter tenderar att utöva akademisk oredlighet kan vi notera att lärande är viktigt enligt informanterna. I vår undersökning diskuterar vi detta lärande utifrån informanternas syn på hur distansundervisning påverkat deras studieresultat. Samtliga informanter ser det gångna året av distansstudier som ett annorlunda år, både socialt och akademiskt, och poängterar vilka utmaningar det har varit för både universitet och studenter. Dock bör det tilläggas att informanterna i vissa fall finner det svårt att avgöra om negativa känslor är förknippade med studierna i stort eller om det handlar om att leva under en pandemi.

Informanterna beskriver en förändring i hur de utför examinerande moment på distans. När allt material finns tillgängligt upplever våra informanter att pressen under utbildningen sjunker eftersom de kan lösa uppgifterna under examinationens gång. Informanterna behöver inte längre memorera litteraturen och problematiserar vad de lärt sig det senaste året. Enligt informanterna har det varit skönt att delta i sin utbildning hemifrån, men de oroar sig för vilka konsekvenser distansutbildningen kommer få för lärandet. Har de blivit tillräckligt testade för att kunna förlita sig på sina egna kunskaper och på den egna utbildningen?

Samtliga informanter nämner det som vi vill benämna som startsträcka. Detta kan liknas vid en skillnad i miljö, vilket är något som är en bidragande faktor till lärandet enligt våra informanter. Lärande påverkas av interaktion mellan studenter (Brinkjær & Høyen 2013), och att vara en del av en grupp som studerar och diskuterar ämnet tillsammans är något som är positivt för lärandet. Det är också något som påverkar motivationen för lärandet, vilket blev tydligt under den intervjuundersökning som har genomförts. Att stiga upp på morgonen, göra sig klar för dagen och fysiskt ta sig till en plats med rådande normer och regler är något som nämns i samtliga intervjuer. Detta är något som informanterna saknar, framförallt efter en längre tid av distansstudier. Det som från början ansågs vara effektivt och sparade tid i kollektivtrafik eller annan transport har under årets lopp förändrats till att ha en mer negativ laddning. Att starta dagen på ett ordentligt sätt anses vara viktigt för informanterna, och miljö och samspel med andra studenter anses vara bidragande till ett sammanhang och en studentidentitet.

Det är svårt att redan nu analysera framtida konsekvenser av övergången till distansutbildning. Informanter lyfter kunskapsgap, det vill säga stora kunskapskillnader mellan traditionellt utbildade studenter och studenter som haft distansundervisning, som en

potentiell konsekvens, men mer utförliga studier måste göras för att se de konsekvenser som uppkommit i och med denna omställning. En oro inför arbetsmarknaden lyfts också, och det skulle isåfall vara en konsekvens av att studenter inte har den kunskap de förväntas ha efter att tagit en examen vid ett universitet.

Vi som författare vill poängtera att vi inte har haft någon möjlighet att uppnå generalisering. Detta är en liten, kvalitativ studie, och hade vi haft mer tid hade det varit till fördel om fler informanter intervjuats, till exempel från fler fakulteter. Det hade varit intressant att också fokusera på praktiska utbildningar eftersom till exempel läkarstudenters praktiska examinationstillfällen eventuellt blivit mer lidande än de som studerar de inriktningar som involveras i denna studie. Vi ser gärna att uppsatsen bidrar till fler liknande undersökningar, som vidareutvecklar utmaningar i praktiska utbildningar på distans, digitala verktyg, fusk i högre studier och konsekvenser av distansutbildning.

6.0 Referenslista

Digitala källor:

Adzima, K. (2020). Examining Online Cheating in Higher Education Using Traditional Classroom Cheating as a Guide. *Electronic Journal of E-Learning*, 18(6), 476–493. Hämtad 04/04-2021 från: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1276300>

Ali, W. (2020). Online and Remote Learning in Higher Education Institutes: A Necessity in Light of COVID-19 Pandemic. *Higher Education Studies*, 10(3), 16–25. Hämtad 04/05-2021 från: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1259642>

Eklöf, A., Nilsson, L. E., & Svensson, P. (2009, July). So I sat down with my mother: Connectedness orientation and pupils' independence. In *IFIP World Conference on Computers in Education* (pp. 282-291). Hämtad 08/04-21 från: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-642-03115-1_30.pdf

Folkhälsomyndigheten. (17 mars 2020). *Lärosäten och gymnasieskolor uppmanas nu att bedriva distansundervisning*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/larosaten-och-gymnasieskolor-uppmanas-nu-att-bedriva-distansundervisning/>

Gresham M. Sykes, & David Matza. (1957). Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency. *American Sociological Review*, 22(6), 664–670. Hämtad från: <https://eds-a-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=482bf61e-d39c-42f6-a9bc-54d223fa8230%40pdc-v-sessmgr02> 05/05-2021

Henderson, M., Selwyn, N., & Aston, R. (2017). What works and why? Student perceptions of 'useful' digital technology in university teaching and learning. *Studies in Higher Education*, 42(8), 1567–1579.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/03075079.2015.1007946>

Huber, S. G. (2021). Schooling and Education in Times of the COVID-19 Pandemic: Food for Thought and Reflection Derived From Results of the School Barometer in Germany, Austria and Switzerland. *International Studies in Educational Administration* (Commonwealth Council for Educational Administration & Management (CCEAM)), 49(1), 6–17 Hämtad från:

<https://eds-b-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/eds/detail/detail?vid=15&sid=b1690efc-da3e-4418-89fb-d53b2516a3a4%40sessionmgr101&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=148349138&db=a9h> 04/04-2021

Simkin, M. G., & McLeod, A. (2010). Why Do College Students Cheat? *Journal of Business Ethics*, 94(3), 441–453. Hämtad 27/03-2021

från:

https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/40784704?seq=1#metadata_info_tab_contents

Watson, G., & Sottile, J. (2010). Cheating in the Digital Age: Do Students Cheat More in Online Courses? *Online Journal of Distance Learning Administration*, 13(1). Hämtad 04/04-2021 från: <https://www.westga.edu/~distance/ojdla/spring131/watson131.html>

Yu, H., Glanzer, P.L., Johnson, B.R., Sriram, R., & Moore, B. (2018). Why College Students Cheat: A Conceptual Model of Five Factors. *The Review of Higher Education* 41(4), 549-576. doi:10.1353/rhe.2018.0025.

Litteratur:

Brinkkjær, U., & Høyen, M. (2013). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken : för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (Fjärde upplagan). Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2004). *Forskningens grundregler : samhällsforskarens handbok i tio punkter*. Studentlitteratur.

Nilsson, L.-E. (2008). "But can't you see they are lying" : student moral positions and ethical practices in the wake of technological change. Acta Universitatis Gothoburgensis

Persson, A. (2020). Introduktion till Erving Goffmans sociologi: Vara som andra och bli något annat. En Självframställning i vardagslivet. Studentlitteratur

Sparrhoff, G. & Fejes, A. (red.) (2016). Anställningsbarhet: perspektiv från utbildning och arbetsliv. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

7.0 Bilagor

7.1 Intervjuguide

1. Uppvärmningsfrågor

Hur länge har du studerat på universitet och vad studerar du?

Vill du berätta om hur din undervisning såg ut innan övergången till distans?

Vill du berätta om hur din undervisning såg ut efter och under övergången?

2. Seminarium

Har du haft några seminarium på distans? Hur var ditt senaste digitala seminarium strukturerat?

Kommer du ihåg ditt deltagande från ditt senaste seminarium, kanske senaste två seminariumen? Vill du beskriva ditt deltagande?

Upplever du någon skillnad i hur dina senaste digitala seminarium fungerade jämfört med hur det kunde se ut för dig när det var klassrumsbaserat? I sådant fall, på vilka sätt?

Är det enklare, svårare, eller likadant med digitala seminarium? Hur kommer det sig?

Vad tycker du om de verktyg som används under distansundervisning, till exempel Zoom och Canvas?

Hur skulle du beskriva instruktionerna du fått inför dina digitala seminarium, har dom varit tydliga för dig om regler, riktlinjer och krav?

Kan du berätta om hur du förbereder dig inför ett digitalt seminarium? Hur/var/när/om använder du dig av stöd såsom kurslitteratur, anteckningar, Google?

Har du någon gång använt dig av fusk under ett digitalt seminarium? Om ja kan du vidareutveckla?

3. Digitala tentor (på distans)

Kan du berätta om hur dina senaste digitala tentor var upplagda?

Hur förberedde du dig inför dina senaste digitala tentor?

Skiljer det sig från hur du förberedde dig inför en salstenta innan övergången till distans, på vilket sätt?

Hemtentor med olika former av tidsbegränsningar är en typ av examination som kan göras på distans och fanns som alternativ före pandemins begränsningar, är det något du känner igen eller tagit del av? Kan du berätta lite om hur dom gick till? Skiljer det sig från dina digitala tentor idag? På vilket sätt?

Tycker du att det funnits tydliga instruktioner kring vad som är tillåtet stöd och fusk inför dina digitala tentor?

Har du någon gång använt dig av fusk under en digital tenta? Hur gick det till? Kommer du ihåg varför? - Om nej, känner du någon?

Hur enkelt tror du att det är att använda fusk under en digital tenta?

Tror du fusk under digitala tentor kan leda till konsekvenser? Vilka/Varför då? Om inga, beskriv hur du tänker!

Hur skulle du beskriva din åsikt gällande fusk under en salstenta? Upplever du några skillnader jämfört med digitala tentor? Vilka då?

Har du använt fusk under en salstenta?

4. Avslutning

Har det senaste året lett till att din åsikt om distansundervisning ändrats? Hur då?

Vad tror du en utvärdering/uppföljning av högskoleutbildningar som till följd av Covid-19 gått över till distans, kommer att visa? Berätta hur du tänker!

Har du någonting du skulle vilja tillägga? Frågor till oss?

Tack för din medverkan!

7.2 Introduktionsmejl

Informationsbrev inför intervjuundersökning

En C-uppsats av K.Ihd och A.Nedin

Hej!

Vi är två studenter som heter Andreas Nedin och Karsten Ihd, och studerar sista terminen på det beteendevetenskapliga programmet på Lunds Universitet. Denna termin skriver vi vår C-uppsats, och skickar detta informationsbrev till dig som möjlig respondent till vår undersökning. Vi är väldigt glada över att du är intresserad av att vara del av denna studie.

I vår kandidatuppsats ämnar vi att intervjua särskilda högskolestudenter angående åsikter och personliga upplevelser kring examinerande moment på distans såsom digitala seminarier och tentor. Syftet är att få en djupare förståelse för eventuella skillnader och konsekvenser inom högskoleutbildningar till följd av pandemins stora utmaningar som ställt om till nya arbetssätt på mycket kort tid. Utöver digitala examinerande moment kommer intervjuerna också beröra frågor om studenternas erfarenheter och attityder till fusk. På grund av det vi ämnar att undersöka, är det av stor vikt att du som intervjuperson är införstådd med vad du tackar ja till och vad du delar med dig. Vi vill dock tillägga att detta inte är en kvantitativ uppsats där vi undersöker hur många som fuskar, utan fokus läggs på individens attityd och tankar kring fusk med förhoppning om att bidra till kunskaper om distansundervisning. Vi ser mycket allvarligt på din trygghet i medverkandet av studien och kommer hantera materialet varsamt. Ditt namn och andra kopplingar kommer tas bort. Kön kommer inte behandlas. Din kurs kommer ej nämnas, endast vilken fakultet du tillhör. Efter vår mailkontakt kommer vi ta bort alla synliga konversationer och vi ber dig göra detsamma för att öka konfidentialiteten. Vi ser gärna att intervjun spelas in, och vi kommer be om ditt samtycke gällande detta i anknypning till intervjun. Efter uppsatsen färdigställts, rättats och blivit godkänt kommer all intervjudata raderas.

Intervjun utgår från en semistrukturerad intervjuguide och har vissa förbestämda frågor. Du väljer hur mycket du vill dela med dig och när som helst under intervjun samt under arbetets gång kan du välja att avbryta ditt deltagande. Skulle du ändra dig kan du när som helst höra av dig till våra mailadresser eller telefonnummer som finns i informationsbrevet.

Ingen förklaring krävs och vid första kontakt bortser vi från ditt material. Har du några frågor kring studien når du oss genom samma adresser. Om du är intresserad av att ta del av den färdiga uppsatsen kommer den finnas tillgänglig för nedladdning efter att den har blivit godkänd, för att undvika digitala spår på vår mailadress.

Behöver du nå oss kan du alltid höra av dig till oss!

Andreas Nedin: 0766324660 geo14ane@student.lu.se

Karsten Ihd: 0730919170 ka6752ih-s@student.lu.se

Handledare: Carola Aili: carola.aili@soc.lu.se